

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, September' 25-dikén 1818.

Északi Amerika.

Egy újság, melly oly hangon iródik, mint ha tudná féligmeddig az Elölülő szándékait, úgy írt vala nem régen a' napnyugoti Floridában előfordult történetekről: hogy az Elölülő *Pensacolát* nem soká vissza fogná az annak elfoglalására odaérkezendő Spanyol seregeknek adni, 's ki fogná hirdettetni, hogy Generális Jackson annak elfoglalására nem lett volna meghatalmaztatva, 's több effélék. A' Washingtoni újság ellenben ellenkezőképpen beszél: — „Bár melly nagy kimélléssel bányék is, úgy mond, a' mi Országlószékünk Spanyolországgal: még se' hiszszük mi azt, hogy az egyszer markába kapott nyereséget abból kibotsássa. Általmentünk egyszer a' Rubiconon: 's a' mi népünk, nevezetesen pedig azok a' lakosaink, kiknek Spanyolországhoz valamely kivánsága van, megkivánhatják Országlószékünktől azt, hogy a' mi a' kezében van, ki ne botsássa addig, míg lakosainknak minden régi kivánságaik ki nem elégítettnek. De jusa van népünknek egészzen vétetve is arra, hogy megkivánnya Országlószékünktől, hogy régi megkárosodásunkért eleget tétessen, 's jövődöre nézve minden effélék ellen bátorságba helyheztesse országunkat.“

Némelly újságok szerént nem kis szeget ütött az Amerikaiak' fejébe az a' hír, melly Spanyolországból nem régen érkezett oda, 's azt foglalja magában, hogy a' Spanyol Király Napkeleti Flori-

dában Hertzeg Alagonnak, Napnyugoti Floridában pedig Gróf Punoy-Rastronak nagy uradalmakat adott ajándékba. — Későbbi tudósításokban mindazáltal az erőssítetik, hogy a' nevezett Spanyol urak Biztosokat küldtek ugyan oda ezen Uradalmaknak általvételére, de oly utasítással, hogy ha vásárlókat találnak, azonnal mind adják-el őket.

* *

A' XXII-dik számú M. Kurir' 179-dik levéloldalán egy Nyilatkoztatás fordult elő, mellyet a' Lousianai napnyugoti határszélen Trinidad víz mellett Texas tartományában letelepedett Frantziák, úgy szollván, az egész világhoz intéztek. Abban a' fordításban *Champ d'Asyle* név adatott annak a' helynek, a' hol ezen hazájokon kívül tévelygő szerentsétlenek letelepedtek: de azt olvastuk azolta, hogy más fordítók szerént ez a' nevezet *Champ de l'exil* (Számkivetés mezeje) légyen, a' melly sokkal jobban is reá illik a' dologra, minthogy azok a' Frantziák, kik ott letelepedtek, vagy legalább a' fejeik, számkivetésbe küldetett emberek. A' Nyilatkoztatás *l'Allemand Károlynak*, annak a' Frantzia Generálisnak aláírása alatt jött-ki, a' ki Bonaparténak Elbáról való visszatérésekor legelőbb az ő zászlója alá állott. Egyéberánt az, a' mit ezen Nyilatkoztatásból az említett számú M. Kurirban kiadtunk, nagyon rövid summázat volt. Méltó leszzen ahoz még a' következőket is hozzátstolni: —

„De ilyen nagy czélt tsak végzéseink

)(*

mellett való állandó megmaradás, állhatatos törekedés, rendtartás, munkásság, mértékletesség, 's egygyesség által érhetünk-el; vagy hozzá se' fogjunk a' dologhoz, vagy ha hozzá fogtunk, állandóknak kell azon társasági virtusok' gyakorlásában lennünk, mellyen az egygyesség, ez a' minden szépségek' kezdete, fundálódik, 's ily módon kell önnön magunk' megbetsülése által a' mások' erántunk való jó indulatját megnyernünk. —

„A' vidékek, mellyeknek közepette letelepedtünk, sokféle segedelemkűtfejeket nyitnak szemeink előtt; itt a' természet mindenfelé a' legbetsesebb gazdaságokkal kevélykedik; a' Halnak és Vadnak bősége olyan nagy, hogy az embereknek, kiket itt találtunk, eszékbe se' jut, hogy egyéb élelemnek szerzése után járjanak: de mi, a' nélkül, hogy ezen boldogságokkal való élést megvetnők, tsakugyan nem fogjuk arra a' vadászok' és halászok' vadórló élete' módjára adni magunkat, melly az erköltsiséget durvává teszi, az embereket megkülönözteti, magokbabúvókká teszi, 's ekképpen az ő szívekből minden társasági élet-szeretet egészen kioltván, őket úgy megalatso nyítja, hogy tsupa férgekké válnak, minekutánna minden felsőbb érzékenység ki-halt belőlök. Pedig az ember társasági életre van teremtetve; java és bátorsága kívánniak tölle a' társaságos öszszetsatolódást; a' lelki erőnek tsak ily egymástsegítő öszszetsatolódástól függő kifejtődése által emelkedik-fel az ember arra a' méltóságra, melyre teremtetett. Így, győzedelmeskedni fogunk azon az akadályolon, mellyek az efféle letelepedéseknek eleintén ellentállani szoktak; ezeket többire mindenkor a' rendetlenség, önn' haszonkivánás, 's meghasonlás gátolták-meg az ő boldogulássokban. Mi, kiket már a' tapasztalás megtanított, el fogjuk ezen hibákat kerülni. —

„A' környülállások azt kívánniak töl-

lünk, hogy köztünk minden közönséges legyen, azért, hogy a' segedelem' kűtfejeinek használatát annál jobban elrendelhessük 's minnyájunk' boldogságára fordithassuk; a' munka és szerzeményeink a' Cohorsok között felosztatnak. Valamint a' munka' úgy a' nyugalom' a' külömbkülömb gyakorlási foglalatoskodások, 's evés' időszakaszaik is, meghatározatva lesznek. —

„A' közönséges dologtétel napfeljőtekor kezdődik-el 's négy órát tart; dél után ismét elkezdődik négykor, 's ekkor a' nap' lementéig tart. A' délelőtti és délutáni dolog között üresenmaradó órák ebédkezésre 's magános foglalatoskodásokra fordittatnak. Az ebédkezés, valamikor tsak az idő megengedi, a' szabad ég alatt esik; az asztalok minden Cohorsnál úgy rendeltetnek-el, hogy az evők' száma a' lehetőségig egyenlő legyen; az ételek együgyü készülettűek legyenek; a' közönségesképpen kiosztódó eicségekhez oda járulhat még kinekinek a' maga halászatja 's vadászatja, de ezeket is minden ember arra a' közös asztalra adni köteleztetik; melynél eszik. Az ételek közt való rosz de sokaktól megszokott vállogatás, melly az embert el-lágyítja, charaktetét elgyengíti, mint megvetést 's nevetséget érdemlő szokás ezen helyről kitiltatik; az erős férjfiak szánakozással tekintenek az ily aszszonyi Sybaritákra, 's büszkék, hogy a' szükölködést mindenkor kevélységgel tudják szenvedni, hogy trutzolni tudnak rajta. Élete' módja mindeneknek egyforma, 's az asztalok közt semmi külömbség nem leszen; a' Cohorsok' fejei ezen tekintetben tsak azzal az elsőséggel fognak birni, hogy jó példaadással mehetnek elől, melly legszebb elsőség a' világon. A' délutáni közönséges dolog után testi 's hadi gyakorlások következnek; ezek tartják-fenn az emberben az egészséget, az elevenséget, erőt, 's azt

a' férjfiui magunkba való bizakodást, melly elválhatatlan kísérője a' bátorságnak. A' Cohorsok' fejei, az olyan embereket, kik magokat ezen gyakorlásokban megkülönböztetik, gondosan feljegyzik, azért, hogy alkalmatosság adván magát elő, akkor mindeneket arra lehessen fordítani, a' mire legalkalmasabbak. —

„A' magafeláldozás, szép tettek, 's virtusok, a' társaság eránt mutatandó érdemek, egy ezen célra rendeltetett különös könyvbe irattatnak-be, a' melly ezen plánta nép' történeti-írásai között, mint első emlékeztető tárgy, fenn fog maradni.“ —

„Mindenekfelett ezen igasság felől kell meggyőződünk, hogy egyedül tsak az egygyesség az a' virtus, melly által a' legnemesebb próbatételek könnyekké, 's végrehajtatások eránt bizonyosokká tétetnek; ez az igasság vezérelje minden gondolatainkat, minden lépéseinket, 's tselekedeteinket, a' legszorosabb de legszabadabb egygyesség lelkesítsen megszűnés nélkül minnyájunkat. Soha el ne fordítsuk szemünket azon rajzolatról, mellyet a' világi történetek' könyvében találunk-fel. Ebben látjuk, hogy a' meghasonlás miként okozta mindenütt és mindenkor valamint egygyenként az emberek' úgy közönségesen a' Státusok' veszedelmét; de ugyan ebben szemléljük egyzersmind azt is, hogy a' Karakter' állandósága, a' közönséges virtusok' gyakorlása 's a' rend' lelke, az egygyesség által egy célra kormányoztatván, melly ditsőséges 's melly állandó resultatummokkal koronáztatnak-meg. Kövessük azokat a' Spártabéli lakosokat, kik a' magok állhatatosságokért 's a' közjóra való szép áldozat-tételeikért méltókká lettek arra, hogy minden időkbéli mustrául szolgáljanak; kövessük azokat a' három száz Thébaiakat, kiket a' barátság öszszetsatolván 's őket megannyi (ugyanannyi) hērosokká tévén, hervadhatatlan di-

tsőségkoszorut szerzett nekik; végezetre kövessük azokat a' Respublikai idősakaszbeli Romaiakat, a' kik legfőbb virtusnak 's első kötelességnek azt tartották, hogy Romai embernek jót tegyenek. Az a' Romai ember, ki egy Romait megmentett, polgári koronát nyert, melly minden Koronák között elsőnek tartatott, még annál is elsőbbnek, mellyet azon vitéznek adtak, a' ki valamelly ellenséges várfalra legelőbb felhágott, vagy pedig a' tsatázó mezőn zászlót vett el az ellenségtől. —

„Ezen igasságok 's az ezek által felélesztődő érzékenységek, a' Számkivétel's mezején letelepedett plántások' szívének egész a' fenekéig behatván, ők arra határozták magokat, hogy kettőnként öszszetsatolódván, egygyüt, mint barátok és atyafiak úgy éljenek, 's egymással munkát, vesztéséget, 's nyereséget megosztanak. Ez a' kettők közt való barátság 's atyafiság leszen a' mi közönséges egygyesülésünknek első sarkalatos fundamentuma, a' melly naponként jobbanjobban meg fog győzni bennünket ennek betséről 's jó következéseiről.

„Valamint közönséges életünkben úgy az előfordulható veszedelmek' idején is a' plánta nép' köszönetének, 's tiszteletének megnyerésére való legszebb jus, egy plántáló' életének megtartatása, vagy megtartatásán való iparkodás leszen. Az efféle tselekedetek, mint legérdemesebbek, úgy fognak a' plánta nép' történeti-könyvébe beirattatni.

„A' plánta nép' megtámogatásának tartatik minden tselekedet, a' melly itt valamelly magános plántálónak életét megtámodja vagy veszedelmezteti: ehez képpent minden alacsonyító megbántás, minden kihívás, mint a' társaság ellen intéztetett vétkek, keményen megbüntettetnek. —

„Meszsze távozzék tőlünk a' maga-

tsalárd vitézségével ezen társaságnak az a' megzavarója, a' ki tsak megvettetést gerjesztene! Mi békességben és egygyességben akarunk élni. Ily játékra mutatunk mi a' világ' theatromán útat azoknak, kiket az ő szerentsétlen sorsok, vagy a' mi gondolkodásunkban, hajlandóságunkban való megegygyezés, hozzánk hozhat. Fegyvereink tsak azok ellen fognak nekünk szolgálni, kiket a' gyűlölség 's igasságtalanság arra vehetnek, hogy bennünket megtámodjanak. —

„Princzipiumainkat 's célzásunk' elérésre való törekedésünket már elég világosan kinyilatkoztattuk, midőn némely embereket, kik méltatlanok voltak arra, hogy köztünk helyet foglaljanak, közülünk elkergettünk. Most már mindenek belsőképpen meggyőzöttettek affelől, hogy köztünk tsak érdemes barátok 's atyafiak maradhatnak - meg. Ha megtörténhető dolog az, hogy a' jövőendő idő még valakinek ábrázatjáról a' takarót levonván, őtet a' közönséges bizodalomra méltatlannak lenni nyilatkoztatja: az ilyen ember, érdeme szerént meg fog büntettetni.“

D é l i A m é r i k a.

Egy újságlevél Londonban (nem írják, hogy a' Kurir - é vagy melyik?), méltó mérgelődéssel kikelt két prédáló hajók ellen, mellyek Északi Amérikában a' Baltimorei kikötőhelyben készítették-fel, 's az esmeretes Artigas' passusával (szabad levelével) állván - ki prédálni a' tengerekre, az Azori szigetig mérészlettek jöni, a' hol két Portugallus kereskedő hajót elfogván a' St. Barthelémy nevű szigethez vitték. — „Egy Amériki hajós Kapitány (így szoll az Anglus újságíró) a' La Plata vize mellől Eszaki Amérikába visszaérkezvén, egy egész nyaláb szabadságlevelet hozott magával, mellyek mind az *Artigas'*, mint a' La-Plata bal partjafelől lévő Ország-

lőszék' feje' alirásával vannak megerősítve, hogy ezek mellett szabad legyen a' tengereken ragadozni. Az említett Kapitány, ki kétségenkívül jó summa pénzzen vásárlotta Artigastól ezen prédálási szabadságleveleket, maga is jó pénzért adja azokat azoknak a' szerentsevadászoknak, kik az Északi Amériki kikötőhelyekbe menvén ott készítik-el hajójikat a' prédálásra. Azok a' két prédálók, kik a' Portugallus hajókat St. Barthelémy szigetéhez vitték, ezen hajók' terhét, melly borból, gyümöltsből, 's egyéb Portugalliai 's Brasiliai szerzeményekből állott, nyilvánóságosan, mindeneknek szemek-láttára, árulták ott el. Lehetetlenség, hogy a' tengeri Hatalmasságok ezen közönséges prédálási systemát tovább megszenvedjék, a' melly sokkal veszedelmesebb 's elszenvedhetetlenebb, mint a' milyent a' régi *Flibustierek* üztek, minthogy ezek az elragadozott portékát legalább nem vitték a' mindenekkel békességben lévő nemzetekhez eladni; legalább tudni lehetett, hol melyik tengeren kelljen tőlök félni, 's mitsoda zászló alatt evező hajókat nem bántanak; 's végezetre, ha megtaláltattak, a' lett a' végck, hogy felakasztották őket: a' mi pedig a' mostani *Flibustiereket* illeti, ezek, ha nem rosszabbak de legalább vannak oly veszedelmesek mint a' régiek, 's még se' üldöztetnek koránt is oly nagyon, mint a' régiek.“

(*St. Barthelemi* szigetét *Svétzia* birja: de nem régen azt hirlelték: hogy a' mostani Király el akarja adni).

A' Londoni *Morning Chronicle* szerént az a' *Chili* partjait védelmező *Lantaro* nevű hajó, mellyet régebben *Windhamnak* neveztek, nem 36, hanem 52 ágyus. Ez a' *Valparaisoi* kikötőhelyből való kivezése közben oly szerentsés volt, hogy előltalálta, 's elfogta azt a' Spanyol szállító hajót, a' melly Talcahuanoól jöven *Generális Osoriot* azon se-

regnek maradványával egygyüttl hozta, a' melly Chiliben a' Maypoi tsatában az insurgensek által semmivé tétetett. — Generális *St. Martin*, a' ki ezen tsatának megnyerése után Buenos-Ayresbe ment vala, ismét vissza készült Chili felé, armádájának organizálására, melly az említett tsatában hasonlóképpen nagyon megrongáltatott. Ex-Frantzia Generális *Brayer*ről, a' ki ugyan ezen St. Martinnak armádájánál van, nem régen sok roszszat irkáltak volt a' közönséges levelek, példának okáért, hogy St. Martin nem bizik hozzá, 's hogy a' Maypoi tsata előtt magát betegnek jelentette, 's több effélék: de az újabb levelekben mind ezek költeményeknek lenni erőssittetnek, 's az is mondatik, hogy Generális St. Martin ezen nevezetes napon nagyobbára a' Brayer' plánuma szerint dolgozott. — Limában a' Vice-Király mihelyest a' Chili meghódoltatására küldött Királyi armádának semmivétetődése felől tudósított, tüstént 8 vagy 9 ezer új katonáknak kiirattatása, öszszegyűjtetése eránt tett rendeléseket, azért, hogy ha az insurgensek Peru ellen minden esetre valami próbát találnának tenni, legyen mivel ellenek állani.

Venezuelában eltelvén az essős idők, ismét elkezdődtek a' hadi mozdulások. Generális *Soublette* az *Oronoko* vizén megérkezett volt nyoltz tsajkakkal *San Fernandohoz*, mellyek munitzióval voltak terhelve; 's ugyan oda Oberster *Wilson* is megérkezett vala két Anglus osztályokkal. *Bolivár* Jul. 11-dike tájján, mikor ezek a' tudósítások tétettek, ismét *Calabozóban* állott hadi szállásával, honnét az essős idők alatt eltávozott vala, 's a' táborozáshoz ismét hozzá akart fogni.

Spanyol Ország.

Kadiksban az Amerika ellen tétetődő nagy expeditziót úgy irtak Mad-

ridból Aug. 25-dikén) kettőzött iparkodással készítették. Gróf *Abisbal*, az expeditzió' vezére 23-dikban oda érkezett három millió Reálokkal, melly summát a' Király a' maga tulajdon kassájából adta ezen célra. Azt beszélnek ezen Grófról, hogy 10 vagy 12 ezer emberek rendeltettek vezérlése alá, hogy mint Vice-Király's Fő Kapitány, Buenos-Ayresbe vegye ezen számos sereggel evezését. Néhány Briggeken 's ágyuzó tsajkákön kívül 4 linea és 6 fregátok kísérik oda. November' közepéig reménlették, hogy az ő egész expeditziója hozzá készülhet a' kivezéshez. Az a' Junta melly eleintén az Amerika felé tétetődő expeditzióknak organizálására volt rendeltetve, de egy időolta foglalatosságai megszűntek vala, most ismét egész hathatósággal hozzá fogott munkájához, a' finantziai Minister pedig oly rendelést vett, hogy magát többé ezen *Juntának* dolgába ne avassa; mert ez maga fogja azon adófizetéseket felszedetni, a' mellyek az Amerikai expeditziókra határozattak. Ezek mind azt mutatják, hogy a' Király állhatatossággal meg akar a' maga elpártolt tartományai ellen való hadakozásnak folytatása mellett maradni, és hogy azoknak szép szóval való visszatérítettésekhez nem nagyon bizik.

Német Ország.

A' *Monachiumi* újságlevelekben e' hónap' 18-dikán jelentik, hogy Király ő Felsege az nap' délután útját Nymphenburgból Regensburg felé vette, hogy ő Felségét az Austriai Császárt, Aachen felé való általutozásában szerentséltesse.

Közönséges levelekben olvastatott, hogy a' Göttingai lármában 10 tanulók sebesedtek volna meg; de tsak *Karlsruhei* születésű *Wieland* neveztetett meg, melyből a' következhethén, hogy a' közönség úgy ítélhetne felőlle, mint-

ha ő ezen lármában nagy részt vett volna, annyival is inkább, hogy ő egy oly fiú, ki már mint katona a' *Watterlooi* tsatában is vitézkedett; erre nézve egy újságban az ő ügye felvételén, megigazítására ezek hozattak fel: — *Wieland*, ki Göttingában *Cameralis* tudományokat tanult, a' Mészáros háza' megátmodtatásának napján Göttingában se', hanem *Hofgeiszmerbe* volt. A' Huszárokkal való verekedés' estvéjét a' szállásán egy barátjával töltötte el; kit 9 órakor haza kísérvén, mikor attól visszatért, egy házszegete mellett egyedül megállott, 10 Huszárok körül vették, az egygyik azt kérdezte. hogy *Studens-é?* melyre ő azt felelvén, hogy az, akkor egy másik Huszár így kiáltott: *Vagjad!* Ekkor minden felől tsapkodtak hozzá. Ő a' páltzájával védelmezte mint lehetett magát: de végezetre egy sebet a' mejjén mást a' bal vállán kapván, ekkor a' páltzájával egy Huszárt artzba tsapott, melly miatt ez, lovával hátrahöjkölvén, rést nyitott, 's ő azon kisuhanyván elszaladott; hanem ekközben is kapott a' hátán egy vágást. Az is hibásan volt kihirdetve, hogy 7 sebet kapott volna, mert tsak *négyet* kapott."

Török Birodalom.

Konstantzinápolyban Aug. 13-dikán igen nagy, de szerentsére üres resultatumú láрма uralkodott. Már előre elijesztették vala a' népet bizonyos nyughatatlankodók, a' kik kiraggatott czédulák által, erőszakos történeteket jövendöltek a' mondott napra, melyhez az a' különös eset is hozzá járult, hogy éppen ezen reggel az előbbeni *Kudschi Baschi*' (*Politziai Hadnagy*') háza meggyuladván a' tűz felettébb nagy sebességgel elterjedett, 's nem tsak egész nap hanem a' következő éjfélig tartott. A' Császár az egész Ministeriummal jelen lévén buzdította a' tűzoltókat. A' nép' bolyongása azonközben szüntelenül nevedett, 's lassankent oly hír terjesztetett el közte,

hogy abban a' czédulában, mellyet kiraggattak vala, azt kívánták a' nyughatatlanok, hogy a' Császár a' Nagy Vezért, a' Nagy Admirálist, és sok más nagy rangú 's kedves embereit botsással el. —

Más felől azonközben az Országlószék se' mellőzte el a' vigyázásbeli eszközöknek elővételét. Az Európaiak' (*Frankok*') városában a' strázsák dupláztattak, 's az utzákon nem tsak éjjelnappal jártak le 's fel, hanem el is fogdosták az olyan embereket, a' kiket gyanusoknak tartottak; ezen kívül minden ott lévő Követekhez oly kérelmet intézett az Országlószék, hogy nemzetjebéli tselédjeiket, hozzájoktartozójikat, estve az utzára lámpás nélkül ki ne botsássák.

Igy tartott ez a' bizontalan zúgás még 17-dikben is, midőn a' Muftinál nagy gyűlés tartatván a' Nagy Vezér is jelen volt benne, kinek letételését kívánták a' nyughatatlankodók. A' tanátskozás' végződése után *Ferman* (*Császári parantsolat*) intéztetett a' néphez, melly által mindenek tsendességre 's jó rendre intetvén, a' kalmároknak megparantsoltattott, hogy boltjaikat haladék nélkül nyissák ki, 's arról is bizonyossá tétellett a' közönség, hogy az Országlószék a' fő város és birodalom' jobb gondolkodású lakosaiba helyheztetvén reménségét, a' nyughatatlankodóknak mesterkedéseiktől semmit se' fél, 's őket a' törvények' keménysége szerént meg fogja büntettetni tudni. A' *Jantsár Vezéreknek* megparantsoltattott, hogy ezeredjeikből a' gyanus embereket mustrálják ki, 's a' kit valami vétkes tselekedeten rajta érnek, büntessék meg. Mind ezek mellett a' köz nép' előitéletének is tétellett egy kis áldozatot az Országlószék. Tudva van, hogy a' Törökség az *Elefántokat* szerentsétlenségek' okozójának tartja, 's úgy itél, hogy a' *Konstantzinápolyban* történő égéseket ezen állatoknak kellessék tulajdonítani. Ehez képpent nem tsak meghatározta a'

Mustinál tartatott tanács, hogy az Elefántok a' fő városból mind számkivetésbe küldetessenek, hanem határozását tüstént be is telyesítette.

Igy végre az egész lárma minden veszedelmes következtések nélkül eltsenededett 's a' nyughatatlankodóknak minden iparkodása egészen füstbe ment. Valami oly büntetésről se' lehetett még eddig valamit hallani, melly ennek a' larmázásnak következtése lett volna, azonkívül, hogy valami Galatai embert, ki ott, mint Protokollista a' törvénytévő szék mellett szolgált, nagyon rossz hírű életet élt, 's magát sokféle mesterkedések által esmeretessé tette, Aug. 18-dikán a' Politziai Hadnagyhoz hívtak, de csak szép szín alatt, mint ha valami parantsolatot akartak volna általa felolvastatni, 's azonban minden hosszás processuskodás nélkül a' Hohér' kezébe adták, hogy fojtsa-meg 's vesse a' tengerre.

Augustus' 20-dikán egész bátorságmutatással megjelent a' Császár az úgynevezett Iv-piacon (Ok-Meidan), a' hol Ivekkel való lövöldözés', Nyilazás', innepé tartatván, véghetetlen sokaság gyűlt össze. Ezen innepet a' Császári fő Konyhamester adta Császára tiszteletére. Az innep' tárgya a' Császárnak azon jó Nyilasok társaságába való fevettetése volt, kik olyan jó nyilasok, hogy a' cél 1100 lépésnyire szerentsésen találják. Az innep nagy vendégségen végződött, mellyet az említett fő Konyhamester a' maga költségén adott. A' Ministerek minnyájan 's az országnak sok nagy emberei részesültek benne. Kün a' szabad ég alatt 160 Szakátsok foglalatoskodtak a' hozzájuk tartozó kuktákkal egygyütt, 160 tűzhelyeknél. Egész estvig tartott az időtöltés, 's a' Császár is végig ott volt, 's eltávazásakor egy tsokoly (Zobel) bundát 's egy gyémántos drága hantsárt ajándékozott a' vendéglő gazdának *Osman Agá-*

nak (a' fő Konyhamesternek). A' nép nagy tsendességgel viselte magát; a' mulatságot semmi rendetlenség meg nem zavarta.

Frantzia Ország.

Innét két szomorú történetekről való tudósítások érkeztek. Egygyik a' hogy Berry Hertzezné Sept. 13-dikán viselőségének ötödik hónapjában, és így idő előtt lebetegedvén, fiú magzatot szült, a' ki csak két órát élt. A' Hertzezné egyéb eránt nem látszott veszedelmes állapotban lenni. — Másik az, hogy a' *Bourboni* Hertzeg, Princz *Conde*, Sept. 10-dikén Chantillytől 3 óra távolságra vadászaton lévén, egy vad-disznó, a' Princznek néki rohant, a' lova alá szaladt (né melyek szerént azt meg is harapta) a' melly felágoskodván, a' Princzet oly nagyon a' földhöz tsapta, hogy egy ideig eszmélődés nélkül feküdt ott. Segedelmé érkezvén, felvették, eret vágtak rajta, hintóba tették, és Chantillybe vitték. Szerentsére semmi tagja el nem tört ugyan, de nagy contusiokat kapván, kemény főfájásokat szenved. Azonban már beszéll.

B é t s.

Császár és Király ő Felsége Sept. 18-dikán *Lintzbe* jó egészségben megérkezvén, ott csak a' lovak változásáig állapodott-meg, 's azonnal tovább indult. Azelőttvaló estvén, Ferentz ő Cs. Fő Hertzege, Cs. K. Camerarius és Udvari Tanácsos Mlgos *Görög* úr által kísértetvén, ugyan oda megérkezett vala, 's a' 'Tartomány' Kormányozója B. *Hingenu* úr ő Ex.ja által tiszteltetett. Theátrumra menvén, ott a' közönséges örömeinek dob, 's trombita harsogás által való kijelentésével fogadtatott; a' következett napon pedig a' Papság 's Polgári és Katonai tiszti karoknak udvarlássokat fogadtatá-el, 's minnyájokkal nyájas beszélgetésbe botsátkozni méltóztatott, ő Cs. K. Fő Hertzege. Azután a' megszemlélést érdemlő tárgyaknak megnézésére fordította idejét.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Császár és Király ő Felségének azon Rendeléséhez képpent, hogy Magyarországon is 500 forintokból álló Kamarális fizetéssel, 's *Concursusi* választás szerént egy Országos Szem Orvos tétetessék, jelentetik, hogy ezen *Concursus* Pesten az Orvosi Kar épületében, 1819-ben Mártzius' 19 - dikén fog tartatni: melyre nézve azok, kik ezen tudományban, 's az Ország' közönséges nyelveiben jártasok, e' mellett egészséges testi alkatással birnak, magokat ezen *Concursus*ra nézve előrevalóképpen, az Orvosi Kar' Igazgatójánál 's Elölülőjénél, Pfisterer András urnál, Budán jelentésék.

* *

A' St. Leon úr *Duna* nevű gőz hajójának terhéről az azt illető megjegyzést úgy jobbitják-meg a' Budai újságlevelek, hogy ezen hajónak terhe, melyet hozott, nem az utasokkal, 's a' hajóhoz tartozó alkotmányokkal, tűzhellyel, kerekkel, 's egyéb szerszámokkal egygyütt, hanem mind ezeken kívül maga a' tsupa terh tett 1000 mázsát, a' melly ugyan most tsak kőből 's téglából állott, de ennekutánna kereskedő portékákból 's egyéb szükséges szállítványokból fog állani. — (Ezen tekintetben a' két gőz hajók között az a' különbség van, hogy a' Bernárd uré a' terhet maga után kötött hajón vonnya, a' St. Leon uréra pedig magára van felrakva).

* *

A' Pesti Hazai levelekben jelentet-

vén, hogy a' boldog emlékezetű *Révay Miklós* munkáji, mellyek néhány esztendőktől fogva terh alatt feküdtek, az alól egy háládatos Tanítványa jó szívűsége által megmentődtek légyen, méltó magasztalással ajánlja a' Magyar Literaturát szerető 's virágzásának örvendő Hazafiaknak e' következő kinyomtatott munkákat: —

1)szor. *Elaboratio Grammatica Hungarica ad genuinam Patrii Sermonis Indolem fideliter exacta Affiniumque Lingvarum adminiculis locupletius illustrata. Tribus voluminibus comprehensa. Studio, et Opera Joannis Nicolai Révai. Presbyteri Sec. Dioec. Jaurin. Linguae, ac Literaturae Hungaricae Professoris Publ. Ord. In Regia Scientiarum Universitate Pestiensis volumen Primum, et Secundum. Pestini Typis Mathiae Tratner 1806. — A' két nagy kötetnek ára 3 forint.*

2)szor. *Antiquitates Literaturae Hungar. volumen I, quod Complectitur Duas allocutiones Funebres genuinae lectioni restitutas, et Commentario Grammatico illustratas, Monumentum inter manuscripta Hungarica, que sciuntur, omnium vetustissimum. Studio, et Opera Joannis Nicolai Révai. Pestini Typis Mathiae Tratner 1805 az ára 1 for. 30 xr.*

3)szor. „*Révai Miklós Tanítványinak vetekedő Értekezései. Melly három darab munkátskákban, kiváltképen pedig a' Víg Lászlójában, nyelvünkre nézve sok fontos Észrevételek foglaltatnak, 's megérdemlik, hogy azok olvassák, kik a' nyelvnek Critika isméréteré törekednek. — A' 3 Értekezés ára 1 for. 30 xr.*

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
September' 22-dikén 237 $\frac{1}{2}$ — 23-dikán 240 $\frac{1}{2}$ — 24-dikén 241 $\frac{5}{8}$ — forintot.